

МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ
БЕЛОРУССКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ЮРИДИЧЕСКИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра политологии

ЯСИНСКАЯ
Людмила Сергеевна

**СОВЕТОЛОГИЯ: ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ ОСНОВАНИЯ ИССЛЕДОВАНИЯ
СОВРЕМЕННОЙ ПОЛИТИКИ**

Дипломная работа

Научный руководитель:
кандидат политических
наук,
доцент
В. С. Михайловский

Допущена к защите:

«___»_____ 2021 г.

Зав. кафедрой политологии

доктор политических наук, профессор Н. А. Антанович

Минск, 2021

ОГЛАВЛЕНИЕ

РЕФЕРАТ	3
SUMMARY	4
РЭФЕРАТ	5
ВВЕДЕНИЕ	6
ГЛАВА 1 ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ ОСНОВАНИЯ ИССЛЕДОВАНИЯ СОВЕТОЛОГИИ	9
1.1 Генезис и институционализация советологии	9
1.2 Советология: понятие, предмет и методология	11
ГЛАВА 2 ПОЛИТИЧЕСКАЯ ТЕОРИЯ В СОВЕТОЛОГИЧЕСКИХ ИССЛЕДОВАНИЯХ	16
2.1 Политологическая советология	16
2.2 Политологический компонент в социологической советологии	24
2.3 Политологический компонент в лингвистической советологии	28
ГЛАВА 3 СОВЕТОЛОГИЧЕСКИЕ ПОЛИТИЧЕСКИЕ ИССЛЕДОВАНИЯ ПОСТСОВЕТСКОГО ПРОСТРАНСТВА	33
3.1 Актуальность категории «постсоветское пространство» для современных политических исследований	33
3.2 Государственное строительство на постсоветском пространстве	35
3.3 Идеологические процессы на постсоветском пространстве	41
3.4 Память о советском прошлом на постсоветском пространстве	43
3.5 Феномен советской ностальгии на постсоветском пространстве	46
ЗАКЛЮЧЕНИЕ	49
СПИСОК ИСПОЛЬЗОВАННЫХ ИСТОЧНИКОВ	53

РЕФЕРАТ

Объём работы: 59 страниц, 96 использованных источников.

Ключевые слова: СОВЕТОЛОГИЯ, СССР, ПОСТСОВЕТСКОЕ ПРОСТРАНСТВО, СОВЕТСКИЕ И ПОСТСОВЕТСКИЕ ИССЛЕДОВАНИЯ, СОВЕТОЛОГИЧЕСКАЯ ПОЛИТИЧЕСКАЯ ТЕОРИЯ.

Объект исследования: советология как комплексное направление исследований советского общества и государства.

Цель работы: выявление эвристических теоретических оснований советологии для современных политических исследований Беларуси и стран СНГ.

Методология исследования: общенаучные методы (дедукция, индукция, анализ, синтез, абстрагирование, системный метод) и специальные политологические методы (контент-анализ, SWOT-анализ, ивент-анализ).

Научная новизна исследования: в дипломной работе определены три направления советологии – западные, советские и постсоветские («русскоязычные») исследования, для которых характерен разный уровень академической институционализации и разная степень научной эвристики; выделены основные разновидности советологии – политологическая, социологическая, лингвистическая советология (в рамках последних двух выявлен политологический компонент); сформулирован современный предмет советологических политических исследований; выявлены основные актуальные теоретические концепты советологии; сформулирован теоретический познавательный инструментарий советологии для современных политических исследований Беларуси и стран СНГ. В отличие от других исследований на политологическую тематику данная работа демонстрирует переломный момент в интересе начинающих белорусских политологов к советскому материалу и возможности его использования для понимания современной Беларуси, ее диалектического социально-экономического и духовно-культурного развития.

Степень внедрения: основные результаты исследования были представлены на 8 международных, республиканских и студенческих научных конференциях. По теме работы опубликованы 11 статей в сборниках научных работ и 8 тезисов докладов, в которых нашли отражение теоретические принципы и результаты работы. В том числе и 1 научная статья в журнале, включенном ВАК Республики Беларусь в перечень научных изданий для опубликования результатов диссертационных исследований по политологии.

Область применения: материалы исследования могут использоваться в процессе преподавания курсов «Политология», «Методология политической науки», «Теория политики», а также в деятельности аналитических центров органов государственного управления.

SUMMARY

Volume of work: 59 pages, 96 sources.

Keywords: SOVIETOLOGY, USSR, POST-SOVIET SPACE, SOVIET AND POST-SOVIET STUDIES, SOVIET POLITICAL THEORY.

Object of research: sovietology as a complex area of research in soviet society and the state.

Purpose of work: identification of the heuristic theoretical foundations of sovietology for modern political studies in Belarus and the CIS countries.

Research methodology: general scientific methods (deduction, induction, analysis, synthesis, abstraction, systemic method) and special political science methods (content-analysis, SWOT-analysis, event-analysis).

Scientific novelty of the research: three directions of sovietology are identified in the work - western, soviet and post-soviet («russian-speaking») research, which are characterized by different levels of academic institutionalization and different degrees of scientific heuristics; the main varieties of sovietology are highlighted – political, sociological, linguistic sovietology (within the framework of the latter two, a political component has been identified); formulated the modern subject of sovietological political research; revealed the main actual theoretical concepts of sovietology; formulated a theoretical cognitive toolkit of sovietology for modern political studies in Belarus and the CIS countries. Unlike other studies on political science this work demonstrates a turning point in the interest of novice belarusian political scientists in soviet material and the possibility of using it for understanding modern Belarus, its dialectical social, economic and cultural development.

The degree of implementation: the main results of the research were presented at 8 international, republican and student scientific conferences. On the topic of work, 11 articles were published in collections of scientific works and 8 theses of reports, which reflected the theoretical principles and results of the work. Including 1 scientific article in the journal included by the HAC of the Republic of Belarus in the list of scientific publications for publishing the results of dissertation research in political science.

Sphere of application: research materials can be used in teaching courses «Political science», «Methodology of political science», «Theory of politics», as well as in the work of government Think tanks.

РЭФЕРАТ

Аб'ём працы: 59 старонак, 96 выкарыстаных крыніц.

Ключавыя словы: САВЕТАЛОГІЯ, СССР, ПОСТСАВЕЦКАЯ ПРАСТОРА, САВЕЦКІЯ І ПОСТСАВЕЦКІЯ ДАСЛЕДАВАННІ, САВЕТАЛАГІЧНАЯ ПАЛІТЫЧНАЯ ТЭОРЫЯ.

Аб'ект даследавання: саветалогія як комплексны кірунак даследаванняў савецкага грамадства і дзяржавы.

Мэта працы: выяўленне эўрыстычных тэарэтычных падстаў саветалогіі для сучасных палітычных даследаванняў Беларусі і краін СНД.

Метадалогія даследавання: агульнанавуковыя метады (дэдукцыя, індукцыя, аналіз, сінтэз, абстрагаванне, сістэмны метады) і спецыяльныя паліталагічныя метады (кантэнт-аналіз, SWOT-аналіз, івэнт-аналіз).

Навуковая навізна даследавання: у дыпломнай працы вызначаны тры напрамкі саветалогіі – заходнія, савецкія і постсавецкія («рускамоўныя») даследаванні, для якіх характэрны розны ўзровень акадэмічнай інстытуцыяналізацыі і розная ступень навуковай эўрыстыкі; вылучаны асноўныя разнавіднасці саветалогіі – паліталагічная, сацыялагічная, лінгвістычная саветалогія (у рамках апошніх двух выяўлены паліталагічны кампанент); сфармуляваны сучасны прадмет саветалагічных палітычных даследаванняў; выяўлены асноўныя актуальныя тэарэтычныя канцэпты саветалогіі; сфармуляваны тэарэтычны пазнавальны інструментар саветалогіі для сучасных палітычных даследаванняў Беларусі і краін СНД. У адрозненне ад іншых даследаванняў на паліталагічную тэматыку дадзена праца дэманструе пераломны момант ў цікавасці пачынаючых беларускіх палітолагаў да савецкага матэрыяла і магчымасці яго выкарыстання для разумення сучаснай Беларусі, яе дыялектычнага сацыяльна-эканамічнага і духоўна-культурнага развіцця.

Ступень апрабаванні: асноўныя вынікі даследавання былі прадстаўлены на 8 міжнародных, рэспубліканскіх і студэнцкіх навуковых канферэнцыях. Па тэме працы апублікаваны 11 артыкулаў у зборніках навуковых прац і 8 тэзісаў дакладаў, у якіх знайшлі адлюстраванне тэарэтычныя прынцыпы і вынікі працы. У тым ліку і 1 навуковы артыкул у часопісе, ўключаным ВАК Рэспублікі Беларусь у пералік навуковых выданняў для апублікавання вынікаў дысертацыйных даследаванняў па паліталагіі.

Галіна прымянення: матэрыялы даследавання могуць выкарыстоўвацца ў працэсе выкладання курсаў «Паліталагія», «Метадалогія палітычнай навукі», «Тэорыя палітыкі», а таксама ў дзейнасці аналітычных цэнтраў органаў дзяржаўнага кіравання.

Дыпломная праца з'яўляецца самастойна выкананым даследаваннем.